

El vano

(ALDC, II, 293. El vano)

(Havent introduït l'enunciat en el curs de l'enquesta, un bon nombre de poblacions no tenen resposta.)

El nom genuí és *ventall*, profusament documentat des del s. XIV, i mantingut sobretot en balear, alguerès, tortosí i poblacions sudvalencianes, on generalment usen *ventador* per a 'ventall de cuina' (veg. mapa 185); en algunes localitats rosselloneses com 7, 11, *evantall* és una adaptació del fr. *éventail*. Dos mots forans s'han sobreposat a aquesta antiga àrea, impulsats per la moda: *vano*, en el Principat i en el Rosselló, i *palmito* (doc. ja de 1636), en el País Valencià.

Vano prové del cast. ant. *abano* (s. XVI), der. de *abanar* 'ventar amb el vano' (< port. *id.* 'garbellar', format sobre VANNUS 'garbell'); *abanico* n'és el dim.; *palmito*, vocable cast., dim. de *palma*, és resultat d'una metàfora valenciana que ha comparat el vano amb la fulla de margalló (d'altra banda, *palma* 'fulla de palmera' s'havia comparat amb la palma de la mà).

Ventall de cuina era el mot normatiu del DG_I (1932) i *vano* apareixia en aquella entrada com "dit vulgarment *vano*", mot que va formar part de la nomenclatura des del DIEC_I (1995).

